

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 20/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., toho času vo väzbe, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 CoE/108/2009 z 25. septembra 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. novembra 2009 doručená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 CoE/108/2009 z 25. septembra 2009.

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania v procesnom postavení povinného vo veci vedenej na návrh oprávneného Mesta S. o vymoženie sumy 16,60 € s príslušenstvom na Okresnom súde Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1 Er 823/2004. Okresný súd uznesením z 3. augusta 2009 zamietol žiadosť sťažovateľa o oslobodenie od súdneho poplatku za konanie o námietkach v danom exekučnom konaní. Toto uznesenie napadol odvolaním sťažovateľ. O jeho odvolaní rozhodol krajský súd tak, že prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd uznesením č. k. 4 CoE/108/2009-51 z 25. septembra 2009 (ktorým rozhodol o jeho odvolaní) porušil ním označené práva, keď sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom okresného súdu, ktorý zamietol jeho žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku.

3. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv krajským súdom, zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 4 CoE/108/2009 z 25. septembra 2009, priznal mu finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € a trovy konania. Súčasne požiadal o ustanovenie mu právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

II.

4. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa skúmajúc, či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

5. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 154c ods. 1 ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. Podľa čl. 1 prvej vety dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

6. Z ústavného vymedzenia postavenia a kompetencií všeobecných súdov a ústavného súdu v Slovenskej republike (porovnaj čl. 142 ods. 1, čl. 124 a čl. 127 ods. 1 ústavy) vyplýva, že rozhodovanie o oslobodení od platenia súdnych poplatkov v rámci občiansko/obchodnoprávných vecí patrí predovšetkým do právomoci všeobecných súdov. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať právne názory

všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani posudzovať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

7. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže posudzovať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

8. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu označeným uznesením krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov.

9. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa uznesením č. k. 4 CoE/108/2009-51 z 25. septembra 2009 sú zlučiteľné s označenými článkami ústavy, dohovoru, resp. dodatkového protokolu.

10. Krajský súd v odvolacom konaní označeným uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa. V odôvodnení svojho rozhodnutia najskôr stručne oboznámil skutkové zistenia a právne závery súdu prvého stupňa „... súd prvého stupňa zamietol žiadosť povinného o oslobodenie od súdneho poplatku za konanie o námietkach v danom exekučnom konaní. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že u navrhovateľa neboli zistené zákonné podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Vychádzal zo zistenia, že

navrhovateľ toho času sa nachádza vo väzbe..., nie je vlastníkom žiadnej nehnuteľnosti ani motorového vozidla. Žije s matkou a s dvoma súrodencami v 3-izbovom byte. Je však spoločníkom v S. s. r. o., na ktorú spoločnosť sú zaevidované tri osobné motorové vozidlá - BMW, AUDI, JEEP CHEROKE, ktoré sa na trhu predávajú za nemalé sumy. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 138 ods. 1 O. s. p.“. V ďalšom oboznámil obsah sťažovateľovho odvolania, «v ktorom uviedol, že obchodná spoločnosť nevlastní žiaden reálny majetok, je zadĺžená a ako taká je predmetom rôznych trestných konaní a exekúcií. Namietal, že súd neprihliadol na fakt, že vo vzťahu k firme nemá žiadne reálne a naplniteľné práva, nie je konateľ a akékoľvek jeho postavenie v danej firme je spoločenskou zmluvou a opatreniami konateľa J. D. „ošetrené“ tak, aby nijakým spôsobom nemohol práva spoločníka reálne uplatňovať. Poukázal na zlé vzťahy s J. D., na jeho trestné stíhanie. Pokiaľ sa jedná o motorové vozidlá spomínané v napadnutom uznesení, tieto sú predmetom trestných konaní, nakoľko ich mal J. D. predať a prepísať. Taktiež namietal, že súd prvého stupňa nechal do úvahy, že je v kolíznej väzbe a splňa preto podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Ďalej namietal, že súd informáciu, uvedenú v odôvodnení napadnutého uznesenia, nezískal procesným postupom, nakoľko sa jedná o doslovný prepis z iného rozhodnutia.». Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd tým, že „... dospel k záveru, že odvolanie povinného nie je dôvodné... Odvolací súd s prihliadnutím na majetkové a osobné pomery povinného v zhode s názorom súdu prvého stupňa má za to, že v danej veci nie sú splnené podmienky pre oslobodenie povinného od súdnych poplatkov... Z rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu v iných veciach povinného je zrejmé, že povinný a ďalšie dve osoby sú spoločníkmi obchodnej spoločnosti S. s. r. o. ... Uvedená spoločnosť je držiteľom troch osobných motorových vozidiel vyššej triedy - BMW, AUDI, JEEP CHEROKE. Uvedené zistenia sú aj podľa názoru odvolacieho súdu dostatočným podkladom na záver, že povinný nespĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov... Okolnosť, že povinný vo vzťahu k majetku spoločnosti, ktorej je spoločníkom, ako to uviedol vo svojom odvolaní, nemôže vykonávať svoje práva, nie je zákonom predpokladaným dôvodom, aby súd mohol jeho návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov. Nebola dôvodná ani námietka povinného týkajúca sa získania informácii o jeho majetku súdom z iného rozhodnutia, nakoľko odvolaciemu súdu sú skutočnosti o majetku

povinného známe z iných konaní prebiehajúcich na odvolacom súde, ktoré skutočnosti si aj pri rozhodovaní v danej veci odvolací súd osvojil.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil. “.

11. Vo vzťahu k predmetu sťažnosti ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľova žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov bola podrobená dvojinštančnej súdnej kontrole.

12. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napádaného uznesenia krajského súdu sp. zn. 4 CoE/108/2009 z 25. septembra 2009 (tiež s prihliadnutím na obsah uznesenia okresného súdu sp. zn. 1 Er 823/2004 z 3. augusta 2009, ktoré bolo v odvolacom konaní preskúmané) dospel k záveru, že zo záverov krajského súdu nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Predmetné rozhodnutie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu (resp. spravodlivé súdne konanie) stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že

z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

13. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 112/05), a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Sťažovateľ taktiež namietal porušenie práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu na pokojné užívanie majetku postupom krajského súdu v už označenom odvolacom konaní. Porušenie označeného práva však v sťažnosti náležite nekonkretizoval.

15. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

16. Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy (resp. čl. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (resp. podľa čl. 1 dodatkového protokolu) by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu

niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Z uvedeného vyplýva, že porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (resp. podľa čl. 1 dodatkového protokolu) možno v konaní pred ústavným súdom zásadne namietat' len v spojení s namietaním porušenia základných práv, resp. ústavnoprocených princípov podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy. Táto právomoc ústavného súdu však nie je zároveň spojená so vznikom jeho oprávnenia a povinnosti hodnotit' právne názory všeobecných súdov, ku ktorým dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov.

17. Vychádzajú z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že označené rozhodnutie krajského súdu, ako aj dôvody uvádzané s'ťažovateľom v s'ťažnosti neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení ústavnoprocených princípov podľa čl. 46 až čl. 50 ústavy, a teda ani práva s'ťažovateľa podľa čl. 1 dodatkového protokolu (resp. základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy).

18. Vzhľadom na tieto skutočnosti a závery ústavný súd odmietol s'ťažnosť s'ťažovateľa v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), teda tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

19. Po odmietnutí s'ťažnosti s'ťažovateľa ako celku nebol už právny dôvod zaoberat' sa jeho ostatnými návrhmi, t. j. návrhom na zrušenie označeného rozhodnutia krajského súdu, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania. Taktiež nebolo dôvodné zaoberat' sa s'ťažovateľovou žiadosťou o ustanovenie mu právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podat' opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2010